

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudců Mgr. Věry Jachurové a Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobce: **Botanický ústav AV ČR, v.v.i., IČO: 67985939**
se sídlem Průhonice, Zámek 1
zastoupený Mgr. Ing. Annou Francovou, advokátkou
se sídlem Brno, Údolní 33

proti

žalovanému: **Ministerstvo pro místní rozvoj**
se sídlem Praha 1, Staroměstské náměstí 6

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2024 č.j. MMR-51372/2024-26

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný zamítl námitky žalobce proti opatření poskytovatele ze dne 13. 3. 2024 (dále jen „opatření“), kterým nebyla dle § 14e zákona č. 218/2000 Sb., o

rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) žalobci vyplacena část dotace ve výši 8 802 150,43 Kč a opatření potvrdil.

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že Centrum pro regionální rozvoj České republiky jakožto poskytovatel na základě dokumentace předložené žalobkyní při kontrole řádně zjistilo skutkový stav a věc správně právně posoudilo. Opatření, kterým nebyla na základě administrativního ověření žádosti o platbu vyplacena část dotace, je oprávněné.
3. K námitce týkající se vzniku výdajů v období realizace projektu poukázal na kapitoly 10 a 4.1.3 Obecných pravidel pro žadatele a příjemce (dále jen „OPŽP“). Zdůraznil, že žalobce ve svých námitkách opomněl reflektovat první větu uvedenou v bodě 3.3 dokumentu Metodický pokyn pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2022, verze 7, vydanému Ministerstvem pro místní rozvoj – Národním orgánem pro koordinaci (dále jen „metodický pokyn“), v němž je uvedeno, že: *„Z časového hlediska lze výdaj považovat za způsobilý pro příspěvek z ESI fondů, jestliže skutečně vznikl příjemci a byl uhrazen v období od 1. ledna 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve, do 31. prosince 2023.“* Z této věty dle žalovaného vyplývá, že pro způsobilost výdaje musí být splněny obě podmínky, tj. jak vznik výdaje, tak také úhrada výdaje do 31. 12. 2023.
4. Žalovaný poznamenal, že žalobce byl o časové způsobilosti výdajů informován nad rámec informací uvedených v OPŽP také dopisem ministra pro místní rozvoj ze dne 30. 10. 2023 (dále též „dopis ministra žalovaného ze dne 30. 10. 2023“), ve kterém byl explicitně upozorněn na maximální možný termín časové způsobilosti výdajů.
5. Termín 31. 12. 2023 představuje v souladu s ustanovením čl. 65 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále jen „obecné nařízení“) s metodickými dokumenty Národního orgánu pro koordinaci i s pravidly Integrovaného regionálního operačního programu (dále jen „IROP“) nejzazší datum způsobilosti výdajů, které není možné za žádných okolností posouvat. Žalovaný jako řídicí orgán IROP nemůže prostředky vzniklé či uhrazené po 31. 12. 2023 proplatit příjemci, neboť takové prostředky následně není možné uplatnit v souhrnné žádosti o platbu vůči Evropské komisi. Zároveň by žalovaný udělením výjimky porušil princip rovného přístupu k žadatelům a příjemcům.
6. Žalovaný odkázal též na závazné stanovisko č. 37, které s účinností od 30. 3. 2023 (dále též „závazné stanovisko č. 37 ze dne 30. 3. 2023“) upravuje Specifická pravidla pro žadatele a příjemce všech vyhlášených výzev, ve kterých se vyskytnou nedokončené a/nebo nefungující projekty. Dle bodu 2) tohoto stanoviska bylo konečné datum způsobilosti výdajů stanoveno na 31. 12. 2023. Z dotace IROP budou příjemci uhrazeny pouze takové výdaje, které příjemci vznikly a byly jím uhrazeny do 31. 12. 2023. Výdaje uskutečněné po 1. 1. 2024 jsou z hlediska IROP nezpůsobilé a příjemce je hradí z vlastních zdrojů. Uvedl, že předmětné stanovisko bylo dne 30. 3. 2023 zveřejněno na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

7. K námitce týkající se prodlení realizačních prací z důvodu zásahu vyšší moci žalovaný zdůraznil, že posouzení, zda se jedná o zásah vyšší moci, je v kompetenci řídicího orgánu IROP. Příjemce musí zdůvodnit, jakým způsobem mu daná okolnost zabránila realizovat projekt v řádném termínu či ovlivnila zpoždění realizace projektu. Ani okolnosti vyšší moci však nemohou prolomit maximální termín způsobilosti výdajů pro toto programové období, kdy bylo konečné datum způsobilosti výdajů stanoveno na 31. 12. 2023. Dodal, že pozastavení realizačních prací v období od listopadu 2022 do 15. ledna 2023 nelze považovat za zásadní pro nedodržení harmonogramu, pokud ke 4měsíční prodlevě došlo 11 měsíců před konečným termínem pro ukončení realizace. Poukázal na to, že plánovaný termín ukončení realizace projektu byl od začátku, tj. poté, co žalobce souhlasil s realizací projektu jako náhradník oslovený dopisem řídicího orgánu IROP, žalobcem nastaven na 31. 12. 2023, a to v rámci žádosti o změnu č. 3.
8. K námitce týkající se nízké intenzity porušení podmínek žalovaný uvedl, že závažnost porušení se posuzuje v případech, kdy je za závažnost porušení možno udělit finanční opravu v rámci procentního rozmezí, což v tomto případě není možno aplikovat. Krácení bylo provedeno na základě toho, že žalobce nedodržel podmínky dané OPŽP, podle kterých musí být všechny výdaje bez výjimky uhrazeny do 31. 12. 2023. Za dodržení tohoto termínu nese odpovědnost žalobce.
9. Žalobce v žalobě uplatnil čtyři námitkové okruhy. V obecné rovině namítl nesprávný výklad OPŽP. Uvedl, že výdaje je nutné vykládat tak, že vznikly v roce 2023 a je možné je tedy proplatit, i když byly uhrazeny až po skončení projektu. Napadené rozhodnutí je nezákonné pro věcnou nesprávnost posouzení časové nezpůsobilosti výdajů a nepřiměřenost nevyplacení části dotace z tohoto důvodu.
10. V prvním žalobním bodě žalobce nejprve konstatoval, že projekt byl včas a řádně realizován v termínu do 31. 12. 2023. Výdaje, které byly vynaloženy v souvislosti s doklady uvedenými v opatření jako nezpůsobilé, přispěly k naplnění cíle a účelu dotace. Vzniklé výdaje byly vynaloženy hospodárně, účelně a efektivně; jde o věcně způsobilé výdaje podle čl. 10 OPŽP. Namítl, že žalovaný měl reflektovat metodický pokyn, dle kterého pro způsobilost výdajů a jejich vykazování platí, že: *„výdaje vzniklé v období po ukončení projektu nejsou způsobilé, to však neplatí pro případ, kdy takto vzniklé výdaje jsou vázány na náklad, který vznikl v období realizace projektu (typicky výdaje na platy zaměstnanců vykonávajících činnost v projektu vyplacené po ukončení fyzické realizace projektu)“*. Uplatněné faktury se týkají nákladů, které všechny vznikly v roce 2023. Projekt byl dokončován v rámci termínu pro dokončení realizace, tj. do 31. 12. 2023. Všechny faktury se týkají prací, služeb a dodávek, které byly provedeny v roce 2023. Závazek žalobce uhradit tyto náklady vznikl již v roce 2023. Zároveň jde o náklady, které nemohly být uhrazeny dříve. Příkladem uvedené výdaje mohly být uhrazeny až po jejich provedení v prosinci 2023 a vystavení faktur ze strany dodavatelů, k čemuž dle běžné praxe došlo až v následujícím kalendářním měsíci, tj. v lednu 2024. Bez ohledu na datum úhrady se však jedná o náklady, které vznikly za trvání realizace projektu. Závěr, že tyto výdaje nelze v rámci dotace proplatit, by způsobilé výdaje zužoval, aniž by toto bylo stanoveno v podmínkách poskytnutí dotace. Žalobce je přesvědčen, že postupoval v souladu s podmínkami poskytnutí dotace, včetně OPŽP. Dotace by mu z tohoto důvodu měla být proplacena celá bez ohledu na to, odkud tyto prostředky žalovaný získá.

Poskytovatel dotace nemůže postupovat arbitrárně a nepředvídatelně. V souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2023 sp. zn. III. ÚS 1344/23 je nutné také v oblasti dotací dodržet princip právní jistoty. I v případě rozhodování o dotacích se uplatní správní řád, který správním orgánům ukládá dodržovat zásadu legitimního očekávání. Náklady tedy byly vynaloženy v období realizace projektu do prosince 2023, a jsou proto časově způsobilé.

11. Ve druhém žalobním bodě žalobce namítl, že časový plán byl nucen změnit z důvodů, které neležely na jeho straně. K tomu uvedl, že dne 12. 5. 2022 podal průběžnou žádost o platbu, která byla v prvním stupni schválena až dne 21. 7. 2022 a ve druhém stupni měla být schválena do 18. 8. 2022. Namísto toho žalobce dne 2. 9. 2022 obdržel první oficiální informaci o dočasném nevyplacení dotace. Až dne 7. 11. 2022 poskytovatel dotace proplatil žalobci část výdajů uvedených v žádosti o platbu a dále mu zadržel platbu s odůvodněním, že jde o preventivní opatření s ohledem na zásadu řádného hospodáře a s ohledem na zajištění legality prostředků předkládaných Evropské komisi k certifikaci. U společnosti Via Consult, a.s., jež figuruje v řadě projektů v rámci IROP jako administrátor veřejných zakázek, totiž bylo zahájeno orgány činnými v trestním řízení stíhání vybraných osob spojených s touto poradenskou společností. Peněžní prostředky nakonec byly vyplaceny až 30. 11. 2022. Trestní řízení v souvislosti s uvedenou společností přitom nemělo s žalobcem a jeho projektem žádnou spojitost. Žalobce toto pozdržení s proplacením části dotace nijak nezavinil a nemohl ovlivnit délku období pozastavení platby. Toto pozastavení platby a o více jak čtyři měsíce opožděná úhrada měly velmi závažné důsledky pro průběh realizace projektu žalobce, který je veřejnou výzkumnou institucí, jejíž rozpočet z drtivé části tvoří peněžní prostředky poskytnuté Akademií věd ČR, jež se považují za prostředky z veřejných zdrojů. Zisky žalobce z jiných zdrojů nepokryjí ani náklady spojené s provozem Průhonického parku apod. Žalobce byl nucen čerpat na průběžné financování úvěr v rozsahu 20 milionů Kč, který byl dostatečný pro pokrytí výdajů spojených s projektem za předpokladu, že dotace bude postupně částečně vyplácena, a žalobce tak získá v průběhu realizace peněžní prostředky z dotace. V důsledku pozdržení platby se tak žalobce ocitl v situaci, kdy neměl dostatek finančních prostředků pro pokračování projektu a musel s dalšími pracemi počkat na výplatu pozdržených prostředků. Prodleva a zpoždění s výplatou dotace v délce několika měsíců tak způsobila prodloužení očekávaného termínu dokončení projektu o několik měsíců, a to až do konce prosince 2023. Konkrétně se pozdržení prací týkalo zejména výsadby stromů, cibulovin a částečně opravy parkových cest, které byly původně naplánovány na podzim 2022. Toto pozdržení plateb bylo velmi závažnou okolností, která ovlivnila běh projektu. Žalobce neměl žádnou možnost, jak zajistit financování a jak dodržet původní realizační plán. Důsledkem pozastavení plateb bylo, že na podzim 2022 se hromadily závazky a faktury dodavatelů k proplacení, na které žalobce neměl dostatek volných peněžních prostředků. Žalobce sice navýšil čerpání úvěru na 35 milionů Kč k 30. 9. 2022, tato změna však nebyla dostačující a nadto žalobce stála dodatečné náklady na úrocích ve výši 166 000 Kč. Finančně nezajištěné postupně vzrůstající výdaje na podzim 2022 žalobce proto vedly k rozhodnutí o dočasném pozastavení prací, u kterých to bylo možné. Žalobci proto nezbylo než počkat na výplatu prostředků a projekt dokončit později, v posunutém termínu do konce roku 2023. Žalobce je přesvědčen, že výše popsaná situace naplňuje okolnosti vyšší moci. Uplatněné výdaje jsou z tohoto důvodu způsobilé. Z OPŽP neplyne, že by se výjimečné okolnosti vyšší moci v případě konce programového období nepoužily.

12. Ve třetím žalobním bodě žalobce namítl, že pokud by pravidla pro použití výjimky z důvodu vyšší moci nebyla v jeho případě použita z důvodu konce programového období, pak dojde k nerovnému zacházení mezi příjemci dotace, jejichž konec projektu se nachází v průběhu programového období, a příjemci dotace, jejichž konec projektu se shoduje s koncem programového období. Takové rozdílné zacházení je nepřijatelné, neboť by znamenalo odlišné podmínky pro příjemce dotací bez důvodu, který by bylo možné přičítat k jejich tíži či který by byl legitimním podkladem pro odlišné zacházení.
13. Ve čtvrtém žalobním bodě žalobce namítl nízkou intenzitu případného porušení podmínek. S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2023 sp. zn. III. ÚS 1344/23 zdůraznil, že poskytovatel dotace ve smyslu § 14e rozpočtových pravidel nemusí vyplatit dotaci nebo její část, nikoli tedy že ji nesmí vyplatit či že ji nevyplatí, přičemž v rámci procesního rozmezí přihlédne k závažnosti porušení a jeho vlivu na dodržení účelu dotace. Požadavek přiměřenosti odvodů či krácení dotací je příznačný pro veškeré dotační právo (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018 č. j. 1 Afs 291/2017-33). Žalobce je přesvědčen, že zásadu přiměřenosti je nutné použít i pro případ nepřiznání dotace z důvodu časové nezpůsobilosti výdajů. V rozsudku ze dne 14. 4. 2023 č. j. 10 Afs 319/2022-33 Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že je nutné zabývat se i možností částečného neproplacení faktury v situaci, kdy porušení podmínek spočívalo v uhrazení faktury po skončení termínu realizace projektu. Případné úhrady v lednu 2024 se jeví jako porušení zcela marginální a bylo by příliš formalistické, kdyby poskytovatel dotace tyto výdaje neproplatil a dotaci v celkové výši krátil.
14. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě zopakoval argumentaci uvedenou v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Konstatoval, že všechny relevantní námitky a argumenty žalobce byly v napadeném rozhodnutí řádně vypořádány. Zdůraznil, že v obecném nařízení, jež je nadřízenou právní normou, kterou musí žalovaný respektovat při nastavení závazných podmínek pro žadatele a příjemce, je v bodě 2 čl. 65 stanoveno, že výdaje jsou způsobilé pro poskytnutí příspěvku z Evropských strukturálních a investičních fondů, jestliže vznikly příjemci a byly uhrazeny v období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2023.
15. Uvedl, že plánovaný termín ukončení realizace projektu byl od začátku, tj. poté, co žalobce souhlasil s realizací projektu jako náhradník oslovený dopisem řídicího orgánu IROP ze dne 8. 9. 2020, žalobcem nastaven na 31. 12. 2023, a to v rámci žádosti o změnu č. 3. V podmínkách rozhodnutí o poskytnutí dotace je v části VI. Závěrečná ustanovení v bodě 4 stanoveno, že příjemce se řídí aktuální verzí Obecných a Specifických pravidel pro žadatele. Namítané prodlení není nutno považovat za zásadní z hlediska nedodržení harmonogramu realizace projektu, neboť k němu došlo v zimním období v termínu od listopadu 2022 do 15. ledna 2023, tedy 11 měsíců před konečným termínem pro ukončení realizace projektu. Ani okolnosti vyšší moci nemohou prolomit maximální termín způsobilosti výdajů pro programové období 2014-2020, ve kterém bylo konečné datum způsobilosti výdajů stanoveno na 31. 12. 2023. Žalobce byl povinen řídit se postupy stanovenými v OPŽP a plnit podmínky rozhodnutí o poskytnutí dotace, z nichž jasně vyplývá, že termín 31. 12. 2023 je maximálně možným termínem pro úhradu výdajů následně nárokováných k proplacení z dotace. Žalovaný nemůže prostředky vzniklé či

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

uhrazené po 31. 12. 2023 proplatit příjemci, neboť takové prostředky následně není možné uplatnit v souhrnné žádosti o platbu vůči Evropské komisi. Výdaje uskutečněné po 1. lednu 2024 jsou z hlediska IROP nezpůsobilé a příjemce je hradí z vlastních zdrojů.

16. Termín maximální časové způsobilosti výdajů je stanoven v souladu s ustanovením čl. 65 obecného nařízení, dále s pravidly IROP a metodickými dokumenty Národního orgánu pro koordinaci. Tento termín není možné za žádných okolností prodloužit a pokud by řídicí orgán IROP udělil žalobci výjimku, došlo by k porušení principu rovného přístupu k jednotlivým žadatelům a příjemcům.
17. Žalovaný uvedl, že pro pozdní úhradu předmětných výdajů po stanoveném termínu nelze zohlednit zásadu proporcionality, neboť výdaje uhrazené v lednu 2024 jsou považovány za nezpůsobilé. Řídicí orgán IROP rovněž nemá možnost udělení jakékoli výjimky z tohoto rozhodnutí, protože by došlo k porušení ustanovení obecného nařízení, porušení stanovených pravidel IOP a současně porušení principu rovného přístupu k žadatelům a příjemcům.
18. Nad rámec výše uvedeného žalovaný konstatoval, že intenzita porušení se posuzuje v případech, kdy je za závažnost porušení možné udělit finanční opravu v rámci procentního rozmezí. Krácení bylo v daném případě provedeno na základě toho, že žalobce nedodržel podmínky dané OPŽP.
19. Při rozhodování soud vycházel zejména z následující právní úpravy:
20. Podle § 14 odst. 1 rozpočtových pravidel na dotaci nebo návratnou finanční výpomoc není právní nárok, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.
21. Podle § 14 odst. 2 rozpočtových pravidel dotaci nebo návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu může poskytnout ústřední orgán státní správy, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky, Technologická agentura České republiky nebo organizační složka státu, kterou určí zvláštní zákon (dále jen "poskytovatel").
22. Podle § 14e odst. 1 rozpočtových pravidel poskytovatel nemusí vyplatit dotaci nebo její část, domnívá-li se důvodně, že její příjemce v přímé souvislosti s ní porušil povinnosti stanovené právním předpisem nebo nedodržel účel dotace nebo podmínky, za kterých byla dotace poskytnuta; je-li stanoven nižší odvod za porušení rozpočtové kázně podle § 14 odst. 5, výše nevyplacené části dotace musí být stanovena v rámci částek vypočítaných podle § 14 odst. 5. Přitom v rámci procentního rozmezí přihlédne poskytovatel k závažnosti porušení a jeho vlivu na dodržení účelu dotace. Nevyplatit dotaci nebo její část nelze při nedodržení povinnosti podle § 14 odst. 4 písm. i).
23. Podle § 14e odst. 2 rozpočtových pravidel poskytovatel o opatření podle odstavce 1 bez zbytečného odkladu vhodným způsobem informuje příjemce. Příjemce může do 15 dnů ode dne, kdy tuto informaci obdržel, podat poskytovateli proti tomuto opatření námitky. O námitkách rozhoduje ten, kdo stojí v čele poskytovatele.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

24. Podle § 14e odst. 3 rozpočtových pravidel v rozhodnutí o námitkách se rozhodne o tom, zda opatření poskytovatele bylo plně oprávněné, částečně oprávněné nebo zda oprávněné nebylo. Proti rozhodnutí o námitkách se nelze odvolat.
25. Podle § 14e odst. 4 rozpočtových pravidel bylo-li opatření poskytovatele v rozhodnutí o námitkách posouzeno jako plně oprávněné, poskytovatel dotaci nebo její část příjemci nevyplatí. Bylo-li posouzeno jako částečně oprávněné, poskytovatel vyplatí příjemci část dotace, kterou mu neoprávněně nevyplatil. Bylo-li posouzeno jako neoprávněné, poskytovatel příjemci vyplatí nevyplacenou dotaci nebo její část. Poskytovatel vyplatí příjemci dotaci nebo její část, kterou mu neoprávněně nevyplatil, do pěti pracovních dnů ode dne právní moci rozhodnutí o námitkách.
26. Podle čl. 65 bodu 2 obecného nařízení výdaje jsou způsobilé pro poskytnutí příspěvku z fondů ESI, jestliže vznikly příjemci a byly uhrazeny v období ode dne předložení programu Komisi nebo od 1. ledna 2014 – podle toho, co nastane dříve – do 31. prosince 2023. (...).
27. Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
28. Soud předně konstatuje, že žalobní argumentace se do značné míry překrývá s námitkami, kterými žalobce brojil proti opatření (nově žalobce uplatnil pouze námitku pod třetím žalobním bodem), a postrádá konkrétní polemiku se způsobem, jakým se žalovaný vypořádal s obsahově shodnými námitkami. Jakkoli žalobci v obecné rovině nic nebrání, aby v rámci žalobních bodů zopakoval své argumenty vyjádřené v předchozím průběhu řízení, musí vzít v úvahu, že žalobou napadá právě rozhodnutí, které se s těmito námitkami vypořádává. Žalobní body se musí vztahovat právě k obsahu napadeného rozhodnutí, případně k postupu žalovaného při vydání napadeného rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2013, č. j. 4 As 78/2012-125). Pokud žalobce dostatečně nereagoval na odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný námitky vypořádal, značně tím snížil svou šanci na procesní úspěch. Rovněž je zapotřebí připomenout, že pokud žalobce neprezentuje dostatečně konkrétní názorovou oponenturu vůči závěrům správního orgánu, nemusí soud hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, k nimž již správně dospěl žalovaný (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2013-128). Soud s přihlédnutím k uvedeným judikturním východiskům konstatuje, že se při posouzení všech žalobních bodů ztotožnil s argumentací, kterou uvedl žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Soud proto níže k námitkám, které neshledal důvodnými, jen stručně uvádí argumentaci žalovaného obsaženou v napadeném rozhodnutí (popřípadě na ni odkazuje), s níž se ztotožnil a převzal jako argumentaci vlastní (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2013, č. j. 4 As 78/2012-125).
29. V prvním žalobním bodě žalobce namítl, že veškeré náklady na realizaci projektu vznikly v roce 2023, neboť všechny uplatněné faktury se týkají prací, služeb a dodávek, které byly provedeny v roce 2023, přičemž projekt jako celek byl řádně a včas realizován v termínu do 31. 12. 2023. Těžiště žalobní argumentace, jež se prolíná i do dalších žalobních bodů, je vystavěno na tom, že předmětné faktury mohly být uhrazeny až po provedení v nich vyúčtovaných plnění a faktickém vystavení těchto faktur ze strany dodavatelů. Soud v první řadě považuje za potřebné uvést, že nedílnou součástí rozhodnutí o poskytnutí dotace jsou

i „Podmínky Rozhodnutí o poskytnutí dotace“, které v bodu 4., části VI *Závěrečná ustanovení* příjemci dotace ukládají povinnost řídit se „*aktuální verzí Obecných a Specifických pravidel pro žadatele a příjemce*“. Žalovaný v napadeném rozhodnutí proto zcela správně poukázal na znění OPŽP, která jsou pro žalobce závazná a s nimiž byl žalobce povinen se seznámit. Podle kapitoly 10 OPŽP je časová způsobilost výdaje definována tak, že tento výdaj musí nejen vzniknout v období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2023, ale ve vymezeném období musí být provedena též jeho úhrada. V rámci definice pojmu „*Přípravy a realizace projektu*“ je v kapitole 4 OPŽP pak příjemce upozorněn pod bodem 4.1.3., že ukončením financování projektu se rozumí „*datum, do kterého musí příjemce proplatit všechny výdaje dodavatelům*“, toto „*datum je uvedené v právním aktu a je pro příjemce závazné*“, přičemž ukončení financování projektu „*je automaticky nastaveno na 6 měsíců od ukončení realizace projektu, max. do 31. 12. 2023.*“

30. Nutnost proplacení výdajů dodavatelům před datem 31. 12. 2023 vyplývá i ze závazného stanoviska č. 37 ze dne 30. 3. 2023 a z dopisu ministra žalovaného ze dne 30. 10. 2023. Na tomto místě soud pouze poznamenává, že žalobce nezpochybnil existenci těchto dokumentů, resp. to, že se s jejich obsahem (včas) seznámil. Žalobce se naopak vědomě vymezil vůči textu závazného stanoviska č. 37 ze dne 30. 3. 2023 a s důrazem na další obsah tohoto stanoviska, kde je rovněž uvedeno, že: „*výdaje uskutečněné po 1. lednu 2024 jsou z hlediska IROP nezpůsobilé a příjemce je hraď z vlastních zdrojů*“ dovodil, že podmínku „uskutečnění“ výdajů neporušil, neboť požadované výdaje byly uskutečněny včas. Žalobce nicméně pomíjí předcházející větu, v níž řídicí orgán jednoznačně konstatoval, že výdaje musí být uhrazeny do 31. 12. 2023. Výdaji uskutečněnými po 1. 1. 2024 jsou tak míněny nejen výdaje na plnění, které se uskutečnilo a bylo vyúčtováno až po 31. 12. 2023, ale i výdaje, které byly sice realizovány před datem 31. 12. 2023, ale fakticky byly proplaceny až po 1. 1. 2024. Výklad předestřený žalobcem by v kontextu předchozí uvedené věty postrádal jakýkoli logický smysl.

31. Obdobné závěry platí i pro výklad obsahu metodického pokynu, z něhož si žalobce rovněž vybral toliko dílčí část. Žalobce totiž přehlíží, že řídicí orgán v bodě 3.3. „*Časová způsobilost výdaje*“ metodického pokynu zdůraznil, že: „*Z časového hlediska lze výdaj považovat za způsobilý pro příspěvek z ESI fondů, jestliže skutečně vznikl příjemci a byl uhrazen v období od 1. ledna 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve, do 31. prosince 2023.*“ Text, který žalobce v žalobě selektivně cituje z metodického pokynu, nelze vykládat bez souvislosti se základním vymezením, které časovou způsobilost výdajů ohraničuje maximálním datem 31. 12. 2023. Jinak řečeno, výdaje, které má na mysli řídicí orgán v žalobcem citované části metodického pokynu, nemohou být proplaceny po 31. 12. 2023, neboť se jedná o mezní termín pro realizaci projektů v rámci IROP. K výjimečnému proplacení výdajů po ukončení realizace projektu by mohlo dojít pouze tehdy, pokud by schválený termín ukončení konkrétního projektu předcházel nejzazšímu datu, po jehož uplynutí již není možné uplatnit prostředky v souhrnné žádosti o platbu vůči Evropské komisi, neboli pokud by takové výdaje byly fakticky proplaceny před hraničním datem 31. 12. 2023. Žalovaný jako poskytovatel dotace nemohl libovolně měnit (posouvat) časový rámeček, který pro poskytnutí příspěvku z fondů ESI vyplývá z obecného nařízení (čl. 65).

32. Žalobce si tedy mohl a především měl být vědom toho, že všechny výdaje musí uplatnit před termínem ukončení svého projektu, který si sám určil dnem 31. 12. 2023. Soudu není

zřejmě, z čeho žalobce usuzuje, že dotace mu měla být proplacena celá bez ohledu na to, odkud žalovaný prostředky získá. Vazba dotačního programu na finanční prostředky z fondů ESI a tedy vázanost poskytovatele dotace obecným nařízením, které představuje jeden ze základních dokumentů pro právní a metodický rámec IROP, vyplývá z kapitoly 26.1 OPŽP. Jak bylo vyloženo výše, žalobce si podmínky dotace v části týkající se časové způsobilosti výdajů vyložil chybně, neboť účelově či v důsledku nedbalého seznámení se s relevantními dokumenty dovodil, že hledisko faktického proplacení nákladů nemá význam, pokud se nárokové plnění uskutečnilo před vypršením termínu pro realizaci projektu. Žalobce tedy nemohl legitimně očekávat, že mu budou proplaceny náklady, které uplatní až po nejzazším termínu stanoveném pro realizaci projektů v rámci IROP. Nad rámec nutného vypořádání této žalobní argumentace soud dodává, že žalobce netvrdil, že by žalovaný v jiných srovnatelných případech posoudil způsobilost uplatněných nákladů na realizaci projektu jinak, než tak učinil v žalobcově věci. Přitom platí, že správní praxí zakládající legitimní očekávání je ustálená, jednotná a dlouhodobá činnost orgánů veřejné správy, která opakovaně potvrzuje určitý výklad a použití právních předpisů, přičemž jen takovou praxí je správní orgán při svém rozhodování vázán a jen taková praxe je doplněním psaného práva (srov. například usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009 č.j. 6 Ads 88/2006-132, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2022 č.j. 1 Ads 60/2021-41 nebo ze dne 9. 4. 2024 č.j. 6 Ads 298/2023-23). Pouhé subjektivní a nepodložené přesvědčení žalobce, že žalovaný měl uznat způsobilost předmětných výdajů, jeho legitimní očekávání založit nemůže.

33. Opodstatněným soud neshledal ani druhý žalobní bod, v němž se žalobce dovolával zásahu vyšší moci, v důsledku které nemohl dodržet plánovaný harmonogram. Soud především souhlasí se závěrem žalovaného, že ani případné okolnosti vyšší moci nemohou prolomit maximální termín způsobilosti výdajů pro dané programové období. Žalobci v tomto ohledu nelze přisvědčit, že ze znění OPŽP je nutno dovodit možnost prolomení maximálního termínu pro realizaci projektu, nastanou-li výjimečné okolnosti vyšší moci. Nic takového z dotačních podmínek vyčíst nelze, neboť nikde ve shora uvedených dokumentech není působení vyšší moci výslovně ani implicitně spojeno s možností překročit, resp. posunout mezní okamžik pro realizaci projektů v rámci předmětného dotačního programu. Znovu je třeba zdůraznit, že výjimečné proplacení výdajů po termínu realizace projektu lze dovodit pouze pro situace, kdy si příjemce dotace stanovil dřívější termín pro dokončení dotovaného projektu, než je mezní termín ukončující programové období jako celek. Soud se zároveň ztotožňuje s žalovaným, že čtyřměsíční prodlevu, k níž došlo 11 měsíců před konečným termínem pro ukončení realizace projektu, nelze považovat za zásadní důvod pro nedodržení harmonogramu projektu. Ostatně i žalobce v žalobě uvedl, že *„pozdržení plateb ze strany poskytovatele dotace nebylo jedinou okolností, se kterou se žalobce musel vyrovnat.“* Toliko obecné tvrzení, že výsadba dalších stromů a cibulovin a práce na obnově cest, musela probíhat až na podzim 2023, samo o sobě a bez bližší konkretizace neznámá, že tyto práce nebylo možné proplatit před koncem roku 2023. I pokud by však (hypoteticky) soud připustil, že žalobce musel významně posunout práce na realizaci projektu v důsledku okolností, které nezavinil, nemohlo by toto zjištění vést k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné. Žalovaný musel respektovat konec programového období vyplývající z přímo aplikovatelného obecného nařízení, neboť nemohl proplatit prostředky, které nebylo možné následně uplatnit v souhrnné žádosti o platbu u Evropské komise.

34. Ke třetímu žalobnímu bodu soudu nezbyvá než zopakovat, že na straně jedné musel žalobce při realizaci harmonogramu prací reflektovat svou povinnost tyto práce nejen uskutečnit, ale i dodavatelům proplatit před konečným a mezním termínem dotačního programu, na straně druhé nemohl žalovaný prodlužovat tento termín za stanovenou maximální hranici. Žalobce si termín dokončení projektu nastavil sám na 31. 12. 2023 v rámci žádosti o změnu č. 3 a bylo výhradně jeho odpovědností postarat se o to, aby tento termín dodržel. Obecně koncipovaná argumentace rozdílným zacházením založená na srovnání s příjemci, kteří konec svých projektů určili na dřívější termín, nedává jakýkoli smysl. Žalobce nebyl jakkoli znevýhodněn oproti jiným příjemcům a bez uvedení konkrétních případů jiných příjemců, a tedy jiného (výhodnějšího) zacházení s jinými příjemci, se nemůže úspěšně dovolávat nerovného zacházení. Žalovaný by naopak žalobce nepřípustně ve vztahu k ostatním příjemcům zvýhodnil, pokud by mu proplatil náklady, které žalobce uhradil až po ukončení dotačního programu.
35. Soud nepřisvědčil ani poslednímu, čtvrtému žalobnímu bodu. Žalovaný zcela přiléhavě ke shodné námitce v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že výdaje uhrazené v lednu 2024 jsou nezpůsobilé v celé jejich výši, a proto si žalobce tyto výdaje musí uhradit ze svých vlastních zdrojů. Maximální možný termín časové způsobilosti výdajů nemůže být žalovaným posunut, neboť datum 31. 12. 2023 představuje konec dotovaného období stanoveného obecným opatřením. Jelikož ani obecné nařízení neupravuje možnost jakékoli výjimky z posuzování časové způsobilosti výdajů, nemůže žalovaný jako řídicí orgán uvedený časový rámec překročit a optikou zásady proporcionality posuzovat míru závažnosti porušení podmínek. Soud též souhlasí s žalovaným, že závažnost porušení dotačních podmínek se posuzuje v těch případech, kdy je za závažnost porušení možno udělit finanční opravu v rámci stanoveného procentního rozmezí. Soud k tomu uvádí, že z přílohy č. 5 OPŽP „*Finanční opravy za nedodržení postupu stanoveného v ZVZ a v MPZ*“ je zřejmé, že předmětná časová nezpůsobilost výdajů není subsumovatelná pod žádný z vymezených důvodů pro finanční opravu, a tedy pro uplatnění diskrece, v rámci které by žalovaný mohl uvážit o míře závažnosti takového pochybení a rozsahu finanční opravy. Pro věc je však stěžejní výše popsany charakter porušení dotačních podmínek, jehož podstata vylučuje, aby řídicí orgán mohl jakkoli o míře závažnosti porušení uvážit. Takové úvaze brání maximální časové ohraničení dotačního programu na úrovni unijní legislativy upravující podmínky dotací poskytovaných z fondů ESI. Žalovaný nemohl posuzovat naplnění účelu dotace a v jeho světle aplikovat zásadu přiměřenosti, neboť objektivně nebylo možné překlenout uvedený časový mezník. Jinými slovy řečeno, na předmětné porušení podmínek lze nahlížet i tak, že závažnost tohoto porušení odůvodňuje krácení dotace v plné výši. Žalovaný nepostupoval v rozporu s judikaturními východisky, na která žalobce v žalobě odkázal, neboť musel reflektovat okolnosti daného případu, tedy to, že žalobce uplatnil výdaje, které uhradil až po nejzazším okamžiku pro realizaci dotovaných projektů. K žalobcem citovanému rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2023 č.j. 1 Afs 291/2017-33 soud poznamenává, že v něm byla správními soudy hodnocena zcela jiná skutková situace, kdy příjemce uplatnil fakturu sice proplacenou dodavatelé několik dní po sjednaném termínu ukončení projektu, nicméně příkaz k úhradě dané faktury byl zadán právě v den, ke kterému byl projekt ukončen. Šlo tedy o skutkově jiný případ, nadto z rozhodnutí nevyplývá, že by se termín ukončení projektu shodoval s konečným termínem celého dotačního programu jako je tomu v nyní posuzované věci.

36. Lze shrnout, že podmínky dotačního programu byly zcela transparentní, a žalobce je proto za porušení časové způsobilosti výdajů odpovědný výlučně sám. Žalovaný tedy nepochybil, jestliže podle § 14e rozpočtových pravidel potvrdil opatření, jímž žalobci nebyla vyplacena dotace ve shora uvedené výši.
37. Soud neshledal důvod provádět ve věci dokazování a nařídít za tímto účelem ústní jednání, neboť listiny označené v žalobě jako důkaz jsou součástí správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS).
38. Soud tedy žalobu vyhodnotil jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Za splnění podmínek uvedených v § 51 odst. 1 s.ř.s. tak učinil bez jednání.
39. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a procesně úspěšnému žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. dubna 2025

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu